

bázi a spojení obou zemí. Další čtyři tisíce českých studentů odjíždějí každé léto v rámci oficiálního programu „Work and Travel“ pracovat a cestovat v USA. To je pouhá část skoro milionového počtu zahraničních studentů, kteří každoročně jezdí stu-

dovat do USA, a amerických studentů, kteří studují v cizině. Velvyslanectví Spojených států amerických v Praze dělá maximum pro podporu další studentské výměny, aby mezinárodní vzdělávání se stávalo ještě rozšířenější.

DESET LET MASARYKOVA ÚSTAVU V AKADEMII VĚD ČR

Koncem minulého roku oslavil Masarykův ústav AV ČR 10 let svého trvání. Patří od roku 1995 k předním společenskovědním pracovištím Akademie věd. Ve svém poslání navazuje na ojedinělou instituci založenou z iniciativy prezidenta *T. G. Masaryka* v roce 1932. Hlavním úkolem tohoto ústavu byla správa *Masarykova* rozsáhlého archivu a knihovny a vydání sebraných spisů TGM. Pohnuté evropské dějiny nedaly tomuto úkolu příliš prostoru, ústav byl nejprve zrušen za nacistické okupace, po poválečném obnovení pak v roce 1954 mocí komunistickou.

Jedním z prvních státnických rozhodnutí *Václava Havla* bylo obnovení Ústavu T. G. Masaryka, který poté inspiroval vznik Masarykova ústavu v rámci Akademie věd (rozhodnutím Akademického sněmu AV ČR dne 22. 1. 1994 s účinností od 1. 4. 1995). Smlouvami o zápůjčce a vzájemné součinnosti byly nově vzniklému akademickému ústavu svěřeny do archivní a knihovní péče fondy Ústavu T. G. Masaryka, dnes obecně prospěšné společnosti.

Koncepce rozvoje výzkumné činnosti Masarykova ústavu AV ČR vychází z původní zřizovací listiny. Základní výzkum se primárně soustřeďuje na biografické a ediční zpracování osobnosti a díla *T. G. Masaryka*, nově pak především na širší souvislosti *Masarykova* života a tvorby, jako jsou např. proměny „české otázky“ v dlouhodobých trendech od poloviny 19. století až do roku 1948, problematika vývoje české a československé státnosti, parlamentarismu a demokracie v podmínkách habsburské monarchie i samostatného československého státu a komparace politického systému ČSR s dalšími demokratickými

systemy meziválečné Evropy (studium politické kultury). V současnosti je Masarykův ústav řešitelem střednědobého výzkumného záměru Hledání identity: myšlenkové a politické koncepce moderní české společnosti 1848–1948.

Masarykův ústav má nyní tři odborná pracoviště (badatelské, archivní a knihovní), zaměstnává přibližně 20 pracovníků, kteří spolupracují s řadou historických a bohemistických pracovišť v zahraničí. Archivní soubor čítá 20 fondů a sbírek zařazených převážně do I. kategorie, s časovým rozsahem 1845–1995 a metráží 500 běžných metrů. K nejvýznamnějším fondům patří osobní fondy prezidentů *T. G. Masaryka* a *E. Beneše*. Archiv vedle běžných archivních pomůcek vyvíjí databázi s internetovou aplikací Digitální fotoarchiv a databázi Centrální katalog korespondence. Služby archivu mohou badatelé využívat podobně jako služeb knihovny – v prezenční studovně ústavu. Knihovna, jejímž základem se stalo 70 000 knih *Masarykovy* soukromé knihovny, dnes čítá v pražském a mimopražském depozitáři přes 152 000 svazků. Tyto fondy, které kromě knih různých vědních oborů obsahují bohatý fond vázaných českých, slovenských a cizojazyčných periodik, sbírku starých tisků a osobní knihovny významných osobností, procházejí v současné době rekonstrukcí.

Badatelský úsek Masarykova ústavu zajišťuje především ediční činnost. Málokdo dnes ví, že nejrozsáhlejšími vycházejícími spisy jsou právě spisy *Masarykovy*; z plánovaných 40 svazků je jich k dnešnímu dni vydáno 20. Od vědeckých reedic se postupem času veřejnosti vůbec prvně knižně zpřístupňují práce

z dobových časopisů či parlamentních archivů (sv. Z bojů o Rukopisy či dva svazky Parlamentní projevy 1891–1893 a 1907–1914).

Na řadu spisů navazuje druhá ediční řada Korepondence T. G. Masaryka. Její jednotlivé svazky přináší *Masarykovu* soukromou i pracovní korespondenci uspořádanou na základě personálního klíče, s jednotlivci či skupinami osob, a to v celém časovém rozsahu dochovaných korespondenčních celků. Po souborech korespondence s *B. Hlaváčem* a *E. Benešem* (do roku 1918) byl publikován svazek T. G. Masaryk – Karel Kramář a v dalším období svazek T. G. Masaryk – Josef Kaizl, Antonín Rezek a Gustav Eim. Životopisnému studiu TGM se věnuje do sedmi svazků rozvržené dílo *St. Poláka* (Za ideálem a pravdou; do konce roku vyjde sv. 4).

Masarykův ústav AV ČR dále vydává sborníky z jednotlivých konferencí, jež pořádá či spolupřipřádá (Praha a Lužičtí Srbové či Národnostní otázka v Polsku a Československu v meziválečném období) či z cyklu seminářů (Na pozvání Masarykova ústavu), navázal na tradici Masarykových sborníků (aktuální dvojčíslo XI–XII), publikuje řadu neznámých dokumentů (naposledy práce *Rádlovy* či *Benešovy* věnované česko-německé otázce). Vloni založené periodikum *Dějiny*

– Teorie – Kritika, věnované dějinám historiografie a metodologii a akcentující kritičnost a polemiku, překračuje výše uvedený rámec věnovaný převážně osobě *T. G. Masaryka*. Tento úkol si klade Masarykův ústav i do budoucna: rozšířit kontext masarykovského bádání v moderní sjednocené Evropě jako otázku moderní národní a evropské identity.

Bližší informace na www.msu.cas.cz

Kontaktní adresa:

Mgr. Josef Tichý,
organizační tajemník
Masarykův ústav AV ČR
Na Florenci 3
110 00 Praha 1
Tel.: 222 828 220
Fax: 222 828 200
E-mail: tichy@msz.cas.cz
PhDr. Veronika Kratochvílová
Tiskový odbor AV ČR
Národní třída 3
110 00 Praha 1
Tel.: 221 403 405
Fax: 224 240 559, 221 403 396
E-mail: vkratochvilova@ssc.cas.cz

Zpracováno podle informací Tiskového odboru AV ČR

CELOSTÁTNÍ KONFERENCE PODPOŘILA NEJEN STUDENTSKÉ ORGANIZACE

Ve dnech 1. a 2. prosince 2005 proběhl 5. jubilejní ročník celostátní studentské konference Současná úloha a postavení studentů na vysokých školách 2005 v prostorách Centra Vysokého učení technického v Brně. Letos nad konferencí převzal záštitu premiér ČR *Ing. Jiří Paroubek* a tradičně rektor Vysokého učení technického v Brně *prof. Ing. RNDr. Jan Vrbka, DrSc., dr. h. c.*

V letošním roce byl jako podtitul zvolen název: „Pojďme žít a fungovat! Aneb objevování student-

ských organizací v ČR.“ Účastníci se tedy věnovali problematice studentských organizací, jako jsou akademické senáty, různá studentská sdružení, skupiny studentů kolem časopisů, rady studentů a další. Tato oblast byla zvolena nejen kvůli úloze studentů, kterou hrají na vysokých školách např. podle Boloňského procesu, ale i kvůli reálným pozitivním dopadům na chod celé školy, jaké fungování kvalitní studentské organizace bezesporu má. Právě tito aktivní studenti se obvykle po absolvování školy zapojují do věcí veřejných a pomáhají tak zlepšit život nás všech.